

Podelitev listine častnega meščana dr. Francetu Koblarju

Katja Mohorič Bonča

Listina častnemu meščanu dr. Francetu Koblarju. Hrani Muzej Železniki.

Povodov za zapis spominov na dr. Franceta Koblarja je več. On jih je Železnikom pustil na več mestih. Napisal je Moj obračun, kjer se v začetnih poglavjih spominja Železnikov svojega otroštva. Ti spomini so dragocen dokument življenja v Železnikih na prehodu 19. v 20. stoletje. Obiskovalce Muzeja Železniki sprejmejo besede, ki jih je ob odprtju leta 1969 posvetil Železnikom. Od leta 1978 je v muzeju na ogled njegova spominska soba. Na hiši na Racovniku, kjer je preživel otroška in mladostna leta, stoji spominska plošča. V Železnikih se po njem imenuje kulturno društvo, ki se ukvarja z ljubiteljsko gledališko dejavnostjo.

Lansko jesen je minilo pol stoletja, ko so mu v Železnikih, ki so bili takrat del škofjeloške občine, podelili naziv častnega meščana. Kratka zapisa o tem dogodku sem našla v Gorenjskem glas in v Šolski kroniki, spomine na ta dan so posredovali Helena Kramar, Peter Polajnar, Martina Sedej in Lojze Žumer.

Lojze Žumer je povedal, da je predlog, da bi dr. Francetu Koblarju ob njegovi osemdesetletnici podelili naziv častnega občana, dal Niko Žumer. S Francetom Koblarjem sta bila pogosto v stikih in ga je večkrat povabil v Železnike. Učiteljskemu zboru osnovne šole v Železnikih in Delavsko prosvetnemu

društvu Svoboda je predlagal, da pripravita ustrezen predlog. Na svet Krajevne skupnosti Železniki (KS Železniki) so res poslali predlog z utemeljitvijo za imenovanje. Svet KS Železniki, katerega predsednik je bil Lojze Žumer, je predlog sprejel. Lojze Žumer je predlog naslovil na župana Zdravka Krvino (v letu 1969 so Železniki spadali v občino Škofja Loka), ki temu ni bil naklonjen. Predlagal mu je, naj Franceta Koblarja proglasijo za častnega meščana Železnikov, kar so tudi storili.¹ Na seji 12. novembra 1969 je Svet KS Železniki sprejel sklep, da dr. Franceta Koblarja izvolijo za častnega meščana Železnikov.²

27. novembra 1969 je sledil sprejem in podelitev listine. Vsi, ki so bili vključeni v sprejem Franceta Koblarja v Železnikih, so bili v pričakovanju obiska. V Železnike je prišel v hčerkin družbi. Peter Polajnar je povedal, da je bil France Koblar povabljen v delovne organizacije (DO) v Železnikih, bil je na KS Železniki in v šoli na podelitvi listine. Ob tej priložnosti so mu delovni kolektivi podjetij izročili spominska darila.³ Obisk v Niku na Racovniku ter sprejem v šoli sta Petru Polajnarju ostala v spominu, ker je bil pri teh dogodkih prisoten. V Niku so ga sprejeli v narodnih nošah, mu podarili šopek rož in pripravili pogostitev. Podpisal se je v Knjigo

Sprejem dr. Franceta Koblarja pred tovarno Niko. Od leve proti desni: France Koblar, Monika Habjan, Vanja Bernik, Lojze Tolar. Fotografijo je Muzeju Železniki podaril Peter Polajnar.

S podelitve listine častnega meščana 27. novembra 1969. Na fotografiji so od leve proti desni: Niko Sedej, Lojze Žumer in Miha Bertoncelj. Foto: arhiv Martine Sedej

obiskov v DO, ki so jo imeli v Niku.⁴ V Alplesu je Franceta Koblarja sprejel Stane Pirih in ga popeljal po proizvodnji.⁵

Martina Sedej se spominja, da je bila podelitev listine v starem šolskem poslopju⁶ na prostornem zgornjem hodniku. Na desno so bili trije razredi, levo pa knjižne omare. V enem od razredov so bili tudi igralci iz gledališke skupine, katere vodja je bil nekoč France Koblar. Šel jih je pozdravit. Kulturni program je pripravila Vida Zupanc, takrat profesorica slovenščine na škofjeloški gimnaziji.⁷ V programu so nastopili recitatorji domače osnovne šole, pionirski pevski zbor, odlomek iz ene od njegovih knjig je prebrala učiteljica Martina Sedej, o življenjski poti slavljenca pa je spregovorila Vida Zupanc.⁸ Listino je slavlencu ob prisotnosti Nika Sedeja, predsednika zbora krajanov, in Mihe Bertonclja, tajnika Krajevne skupnosti, izročil predsednik KS Železniki Lojze Žumer, ki je prebral utemeljitev naziva. France Koblar se je prisotnim

zahvalil, govora ni imel.⁹ Podarili so mu tudi čipko z motivom številke osemdeset, kajti bil je njegov osemdeseti rojstni dan.¹⁰ Po sprejemu in podelitvi listine je v šoli sledila zakuska.¹¹

Zbranih je bilo veliko ljudi – krajanov in od drugod. Povabljeni so bili predstavniki takratnih družbenopolitičnih organizacij, direktorji tovarn in ostalih ustanov.¹² Sprejema so se udeležili tudi nekdanji ljubiteljski igralci gledaliških iger, ki jih je režiral France Koblar.¹³ Med gosti je bilo več njegovih učencev s fakultete, tudi prof. Anda Peterlin.¹⁴ Vsi sogovorniki menijo, da je bil France Koblar počaščen in zadovoljen, ker je v kraju dobil priznanje častnega meščana.

Listino je izdelal Ive Šubic, akademski slikar in grafik. Naročila jo je KS Železniki, denar za plačilo so zbrale gospodarske organizacije v Železnikih.¹⁵ Listina je na ogled v Muzeju Železniki v spominski sobi Franceta Koblarja poleg ostalih priznanj in nagrad, ki jih je France Koblar prejel za svoje delo.

Prisotni na podelitvi. V prvi vrsti z leve proti desni sedijo: Niko Žumer, Ciril Jelovšek, Zdravko Krvina, France Koblar, nepoznani. Foto: arhiv Martine Sedej

Informatorji:

Tončka Galjot (1942), 20. 7. 2020.

Helena Kramar (1934), 27. 6. 2020.

Peter Polajnar (1928), 20. 1. 2020.

Martina Sedej (1941), 30. 11. 2019.

Lojze Žumer (1932), 23. 1. 2020.

Pisni viri:

Žumer, Niko, 1969, Pomembna napisa. V: Loški razgledi, letnik 16, str. 284.

Žumer, Niko, 1969, Osemdesetletnik prof. dr. France Koblar. V.: Loški razgledi, letnik 16, str. 266–267.

Žumer, Niko, 1978, Proslava desetletnice muzejske zbirke v Železnikih in odprtje spominske sobe Franceta Koblarja. V: Loški razgledi, letnik 25, str. 318–319.

Gorenjski glas, 28. 11. 1969, str. 32.

Šolska kronika za šolsko leto 1969/1970.

Dokumentacija Muzeja Železniki.

Opombe:

- 1 Lojze Žumer.
- 2 Listina.
- 3 Gorenjski glas.
- 4 Peter Polajnar.
- 5 Tončka Galjot je posredovala spomin Toneta Nastrana.
- 6 Staro šolsko poslopje je bilo zgrajeno leta 1948. Na njegovem mestu so zgradili novo, kjer je pouk stekel leta 1989 (op. Katja Mohorič Bonča).
- 7 Martina Sedej.
- 8 Gorenjski glas.
- 9 Peter Polajnar, Lojze Žumer.
- 10 Peter Polajnar.
- 11 Izpis iz šolske kronike za leto 1969/1970, zapisal ravnatelj Marjan Misson.
- 12 Lojze Žumer.
- 13 Martina Sedej.
- 14 Peter Polajnar. Predavala je slovenščino. Vsa leta šolanja na Srednji tehnični šoli v Škofji Loki je slovenščino poučevala tudi Petra Polajnarja.
- 15 Lojze Žumer.